

Jézus Szíve Népleányai Társasága anyaházának felújítása-bővítése Budapest VIII., Horánszky utca 14.

MAJOR GYÖRGY*

Építető, bonyolító: Jézus Szíve Népleányai Társasága, generáltervező: TEAMAJOR Kft. felelős építésztervező: Major György, építész munkatársak – építési engedélyezési terv: Lasztóczy Péter, Bodnár Zsuzsa, Ükös Tamás, kiviteli tervek: Bodnár Zsuzsa, Akucs Levente, Berecz Tamás, Katók Edit, belsőépítész (egyedi beépített bútorok, felszerelések és burkolatok): Major György, munkatárs: Katók Edit, statika: Erdélyi Péter, épületgépészet: Marosi Zsolt, épület-villamosság: Szakáll István, konyhatechnológia: Bánáti Rezső, liftterv: Schmelzer György, geodézia: Honfy Jenő, geotechnikai szakvélemény: Túrocz Gábor, utólagos szigetelés és falnedvesség vizsgálat: Kövesi László.

Generálkivitelező: ÁHÁZ Kft. ügyvezető: Ágostházy Imre, építőmesteri munkák: ÁHÁZ Kft., falszárítás, utólagos szigetelés: "FALSZÁRÍTÓ" ÉPÜLETSZIGETELŐ Kft, ragasztott fa szerkezetek: EL-TETŐK Kft., épületasztalos munkák, egyedi beépített bútorok, burkolatok és felszerelések: SKECH Bt., épületlakatos munkák: Koródi János, kőmunkák: ÉPKŐ Kft., helyszíni műkövek és műkő felújítások: Török István, előregyártott finombeton: INNO-MAT Építőipari Kutató Fejlesztő Kft., épületbádogos-munkák: INTERMANT Kft., gipszmunkák: Deák Gipszkarton Bt., festőmunkák: Bulez és Társa Bt., árnyékolástechnika: SYBA Napvédelem Kft., épületgépészet: ÉPÜLETGÉPÉSZET 2000 Kft., konyhatechnológia: KERKOOR Kft., épületvillamosság: LAKEL Bt., egyedi lámpatestek: Cre-Art Bt., felvonók: LIFTTECHNIKA Kft, kapu mozgatótechnikája: Hancsics-Haiter Kft., információs rendszer: Futó Tamás, egyéb egyedi iparművészeti alkotások – kerámia: F. Orosz Sára – szőnyeg: Füzesséry Erika – textiliák: Szigeti Szilvia – üvegmunkák: Baróthy Anna

Műszaki ellenőr: dr. Mezey Lászlóné
Fotók: Berecz Tamás, Grédics Gyula, Katók Edit, Major György

1. ábra. Összkép a Krúdy utca felől

Történeti áttekintés

Egy-egy épület története gondolkodásunk lenyomata, elődeinké, magunké és utódainké, jó esetben. Ha már elődeink elbontották volna, nem bajlódhatnánk vele mi magunk, és ha mi bontottuk volna el nyomtalanul, nem hagytuk volna utódainkra. Amíg vannak rétegek, amelyek feltárulnak beavatkozásaink során, addig valós folytonosságról beszélhetünk, még akkor

is, ha ez időben nem túl hosszú szakasz. Esetünkben alig több mint száz év. Ebbe az időtartamba belefér az építelő társaság eddigi teljes története is, amely szorosan köthető magához a házhoz, amelyről beszélünk.

Nem tudjuk, ki és mikor építette a legelső kisebb házat a mai helyén a XIX. században, de akik tovább építettek, meghagytak belőle valamit, és mindazok, akik az elmúlt száz évben módosítottak rajta. Az egymásra hal-

* Ybl-díjas építész

2. ábra. Előregyártott finombeton nyíláskeret

mozott rétegek egyike sem túl érdekes vagy értékes, és lehet, hogy csak a tulajdonosok tehetősége korlátainak köszönhető, hogy magán hordja az eltelt idő több lenyomatát. A múlt egy darbjaként állva két büszkébb és rangosabb bérház között a maga egyszerűségében és semmitmondásában. Akik alakították, mindahányan tiszteletben tartották a tizenkilencedik századvég eklektikus semmitmondását, amely mégis, az utca egészében valamely méltósággá összegződött, és amit a huszadik század nekibuzdulásai a spekuláció és a magabiztos jövőbe vetett hit akarmokságával pontonként szétfeszített némiképp.

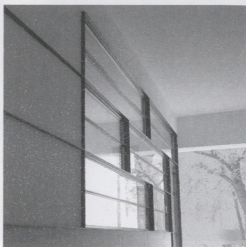
A ház semmilyensége ellenére magán hordja a mintakönyvek útmutatásait, vagy csak egyszerűen építői az építészet évszázados kánonjait vérükben hordva több ütemben és egymástól függetlenül egyszerűségében is harmonikus egészet hagytak utódaikra. (a Fővárosi tervtárban található beadványi tervek szerint a 30-as évekbeli átépítést Csaják Kálmán /1933/, a 45 utánit Hebrai János tervezte /1946/)

Átalakítások

A harmincas években az épületet megvásárló társaság alakította át jelentősen azt saját igényei szerint, a háborúban megsérült házat ismét bővíteni szerette volna, de erre már sem ideje, sem pénze nem volt. Csak a szükséges javításokat végezték el rajta, majd a történelem fordulatával el kellett hagyniuk, hogy nehézsorsú gyermekek találhassanak benne otthonra évtizedeken keresztül a főváros birtokán belül. Ez idő alatt sem változott sok minden a házban, pusztán öregedett és

3. ábra. Homlokzat-részlet

4. ábra. Az új kapualj üvegfala

5. ábra. Az új pincelejárát

kapott a napi használatban, újabb válaszfalak nőttek benne és átrendeződtek a vizes helyiségek, aztán új kazán épült. A századvég újabb fordulatával régi tulajdonosai visszatérve az országra volt otthonukat is visszaigényelték.

Megbízás

A 2000-ben kapott megbízás alapján a tervezők szabad kezet kaptak az épü-

let felújítását illetően – a bontást is lehetséges alternatívaként számításba véve, ezt az RRT előírásai kizárták. Így a megtartás és felújítás, valamint a szükséges és lehetséges bővítések mellett döntöttek.

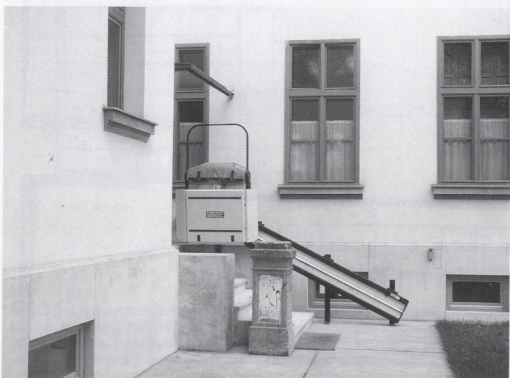
Építészeti kialakítás

A megváltozott igények és körülmények feleslegessé tették, hogy a fél évszázada otthagyt tereket visszaállít-

6. ábra. Az átépített udvari homlokzat

7. ábra. Az új udvari bejárat lépcsőnjáróval

sák, ezért mindent kibontottunk a házból, ami nem tartószerkezet volt, beleértve a válaszfalakat, burkolatokat, felöltőket. A megmaradt falakról lever-

tük a vakolatot. Az így kibontakozott kép alapján sem táruelt a ház pontos története, de az nyilvánvaló lett, hogy majd minden rétegében jellemző volt

az építető szegénysége, ezt mutatta a vegyes falazatok vegyes falazási minősége. Vélhetően a harmincas években kicserélt korábbi födémekek kerámiabetétes szerkezetében az erősen rozsdált betonvasakat látva, korábbi szándékunktól eltérően bizonyos sávokban kivésvén az elemeket megerősítettük a födémekek. Feltártuk a régebbi – a háború után már nem helyreállított – pincéket megnövelve ezzel is a hasznos alapterületet. A feltárás során kiderült, hogy egyes helyeken az alapozást meg kell erősíteni. A pincefalak ső és nedvesség állapotának vizsgálata alapján a sótalanítás után utólagos injektált szigetelés készült.

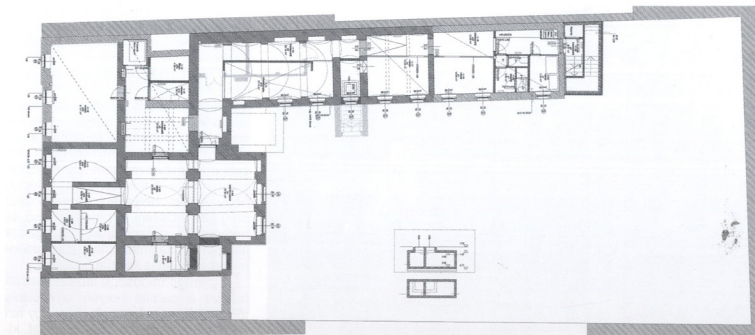
A gyenge minőségű fedélszékeket elbontva a padlás helyén egy tágas többcélú termet hoztunk létre, egy azt kiszolgáló tágasabb teakonyhával, kisebb ruhatárral és az előadók számára egy kis előkészítő helyiséggel, mosdókkal, wc-kel. A 12 m-es fesztávú ragasztott faszerkezetű lapos donga ívvel fedett új felső szint teljes homlokzatai felületében a vázat kítőltő nagyméretű ablakokkal zártuk le, a végeken vasbeton falakkal merevítve. A nagy üvegfelületek előtt motorosan mozgatható árnyékoló szerkezet homogén alumínium lamelláinak változó struktúrái adják a homlokzat új huszadikszázad végi rétegét. Az udvari szárny feletti tetőt is teljesen átépítve, a poroszüveges zárófödém helyett alacsonyabb síkon megépített új vasbeton födémmre épített negyed ellipszis ívű faszerkezetű donga alatt helyeztük el a szükséges gépészeti berendezéseket.

A régi épület értékesnek ítélt részleteit igyekeztünk átmenteni a jövőnek, ilyenek tartottuk a lebegőkarú műkö főlépcsőt, annak korlátjával, a huszadik századeleji kettős gerébtokos ablakokat, a még meglévő spalettákkal, és a ház karakterét megadó vakolat architektúrát valamint a társaság első építési korszakából megmaradt földszinti stukkókat.

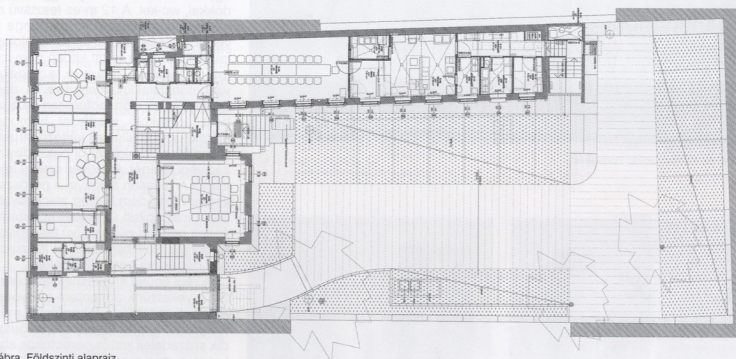
A lépcső és a korlát megszabadítva a több réteg festéstől felújításra került, az ablakok és a tagozatok többé kevésbé gondosan újragyártásra. Az utcai homlokzaton a többször felújított vakolatlábazat helyett időtállóbb fagyálló mészko lábazatot építettünk, és az udvari homlokzatok új, helyszíni műkö lábazatot kaptak.

Hianyos volta és a tervezett alaprajzi változásokkal megnövelt belső közlekedőterek miatt a korábbi teraszolap padlókat nem tudták megmenteni, illetve pótolni, ezért a köztérekben kőlapokat raktak le hagyományos módon, mattszisszolt és fényes felülettel, saját anyagú félig besüllyesztett lábazattal.

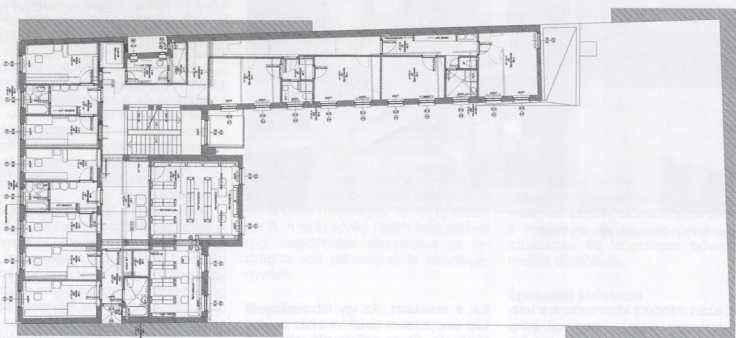
A kialakított irodákba, tárgyalóba, könyvtárba, lakó és kollégiumi szobák-

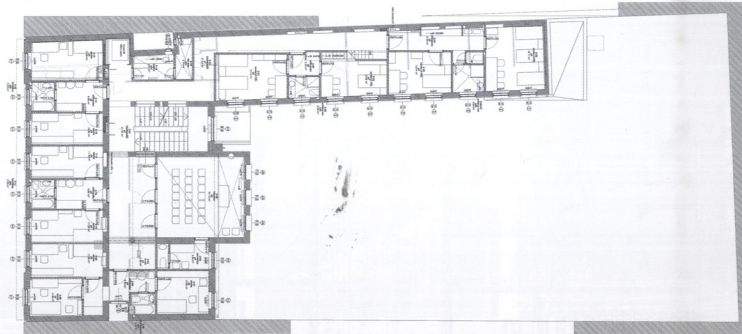
8. ábra. Pince alaprajz

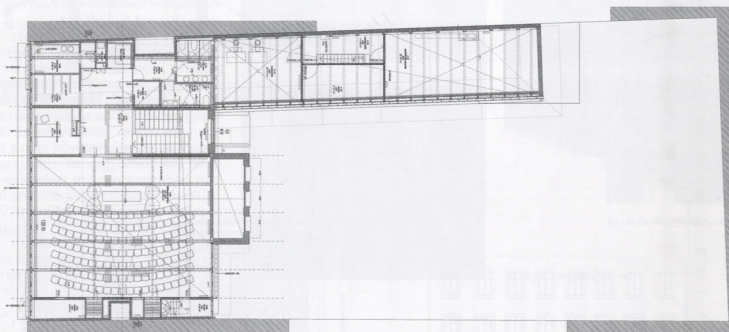
9. ábra. Földszinti alaprajz

10. ábra. I. emeleti alaprajz

11. ábra. II. emeleti alaprajz

12. ábra. Tetőtéri alaprajz

ba, az új nagyteremben és kápolnában valamint az eredeti helyén felújított oktatóteremként is használható ebédlőben tölgyparketta készült. Az ebédlőhöz kapcsolódó konyhát 50 adagos komplett főzőkonyhaként újítottuk fel.

Az átépítés során igyekeztünk a mozgáskorlátozottak igényeit is figyelembe véve kialakítani a közlekedőtereket, az épület megközelíthetőségét, külön parkolót biztosítottak számukra, és az udvari előlépcső mellé lépcsőjárót telepítettünk. A szintek közti kapcsolat megoldásra megfelelő méretű

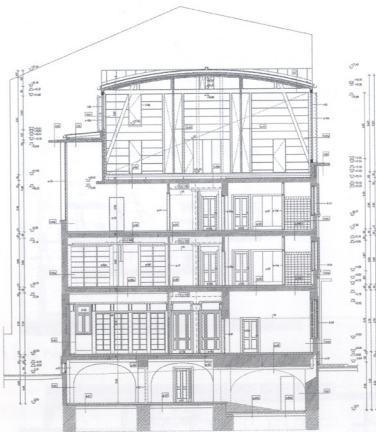
felvonót építettünk be, a földszinten és a legfelső szinten kiépítettünk egy-egy tagas mosdó-wc helyiséget a számukra. Az első emeleten egy szobaegységet a vizesblokkal együtt a mozgáskorlátozott igényekre méretezve alakítottunk ki (ezen igyekezetünket az év akadálymentes épülete pályázat zsűrije díjjal ismerte el).

A megtartott szerkezeti falak között beépített gipszkarton válaszfalak és szárazvakolatok nem teljesítették azt a reményt, hogy az építkezés gyorsabb és pontosabb lesz. Az időnkénti kap-

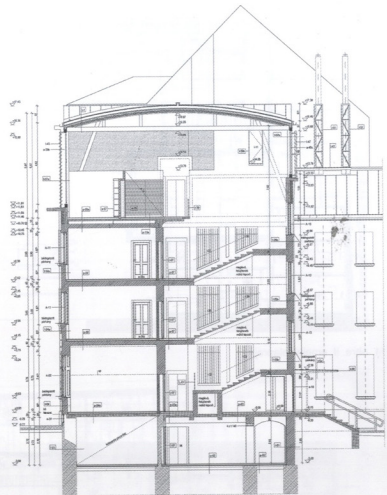
kodás miatt azon helyeken is szárazvakolat készült, ahol annak jelenléte rontja a tér jelentését – pl. a kápolna.

Az egységesen megtervezett és jó minőségben kivitelezett beépített berendezések és belsőajtók világát nem sikerült a többi berendezés tárgyainak kiválasztásánál érvényesíteni, így a ház tárgyi világa valamelyest kettévált. Különösen szembeötlő ez a kápolna esetében, ahol egyes tárgyak iparművészeti igénye – textíliák, egyedi szőnyeg, tabernákulum, gyertyatartók, oltár összeütözközik a megvásárolt székek

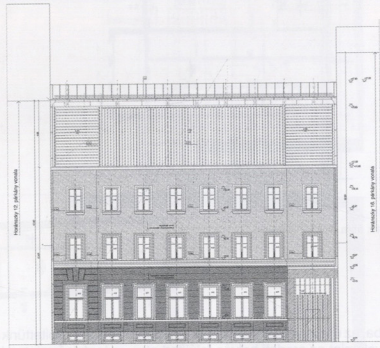
13-14. ábra. Metszetek

14. ábra

15. ábra. Felemérés: homlokzat

16. ábra. Tervezett homlokzat

formavilágával. Külön gondot fordítunk az épület világításának kialakítására, a közterekben nagyteremben és szobákban egyedi lámpatesteket gyártattunk.

A ház anyag és színvilágát bizonyos és szándékoltt didaktikusság jellemzi, amely a külsőben az utcai és az udvari

falak hőszigetelő alapvakolatának felső rétegében illetve a tűzfal és a pincei lejárát toldaléknál dryvit-rendszerű sárga tónusú készvakolattal, idézi vissza a régebbi szint, az egyes visszaállított tagozatok és párkányokon törőfehérrel kiegészítve. A belsejében a falak és mennyezetek döntően fehér, de a köz-

terek alsó felének és a lépcső terének világos okker felületeivel megtörve – a színváltásnál képakasztó vakolóprofilal választja szét a színeket.

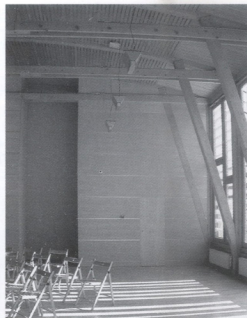
A meleg tónusú pácolt belső ajtók mellett a beépített bútorok kőrisfurnérja és a nagyterem ragasztott faszerkezetét kítőltő fényő lécek és kőris burko-

17. ábra. A felújított ebédlő

18. ábra. A kibővített középnyolcos felnyitása a lépcsőháza (a hátsó nyílások meglévő)

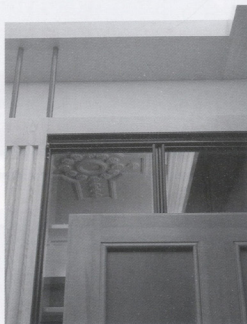

19. ábra. Nagyterem belső

lópánellejeinek fafelületei mellett az előtér mellékhelyiségeinek ajtait is magába rejtő mart lakkozott mdf felületei adják a terek hangulatát. A tervezői szándék szerinti az új szerkezeti elemek nyersbetonját (merevítő falak, liftakna, és parapettek, új födémek) végül is jobbára szürkés festés váltotta fel tompitván az eredendő didaktikát.

A ház felújítása során minden gépeszeti és elektromos rendszere megújult a napi követelményeknek megfelelően, a tűz- és vagyonvédelmi rendszerek mellett minden szobában elérhető számítógépes hálózat is épült.

A 2000 és 2004 közötti tervezési és kivitelezési munkák nyomán megújult ház remélhetően tartósan szolgálja majd a társaságot és az ott lakó huszonöt egyetemista életét.

21. ábra. Nagyterem, részlet

20. ábra. Tárgyaló, részlet

Legyen Ön is a Magyar Építőipar előfizetője, a múlt, a jelen és a jövő szakmai folyóiratának.

Az építési kultúra széles körű megismertetése és fejlesztése érdekében a Magyar Építőipar bővített tartalommal jelenik meg. Figyelemmel kíséri egy-egy épület, építmény megvalósítását; az oktatás, a kutatás-fejlesztés, a műszaki tervezés és a kivitelezés fejlődését. Folyamatosan tájékoztat a műszaki és technológiai újdonságokról, információi a szakmán túli műszaki értelmiségnek is szólnak.

Az Európai Unió építésügyi vonatkozásaival is foglalkozunk.